

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.262.2024
Warszawa, 15 listopada 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr **4457** złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Panią poseł Marcelinę Zawiszę w sprawie *ustalenia zasad przyznawania kuratorom zawodowym odzieży roboczej i obuwia roboczego, w tym ekwiwalentu za pranie odzieży własnej i obuwia*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Ad 1.

Zasady organizacji służby kuratorskiej oraz status kuratorów sądowych określa ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. *o kuratorach sądowych* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1095) dalej zwana: „u.k.s.”.

Minister Sprawiedliwości sprawuje zewnętrzny nadzór administracyjny nad kuratorską służbą sądową oraz zwierzchni nadzór nad ośrodkami kuratorskimi.

Ministerstwo Sprawiedliwości w sprawie przyznawania kuratorom sądowym przez pracodawców środków ochrony indywidualnej, odzieży roboczej lub ekwiwalentu pieniężnego za używanie własnej odzieży roboczej i obuwia roboczego od 2020 r. prowadzi działania wyjaśniające i monitorujące decyzje podejmowane w sądach. Przyczyną podjęcia wyżej wskazanych działań były zagrożenia związane z wybuchem pandemii COVID-19 oraz liczne zapytania kierowane do Ministerstwa Sprawiedliwości, zawierające wątpliwości w przedmiotowej sprawie. Prowadzony monitoring ma również na celu analizę tendencji wydatkowania środków finansowych co do podejmowanych w sądach decyzji.

Od początku 2022 r. ustalono roczny tryb nadsyłania przedmiotowych informacji do Ministerstwa Sprawiedliwości z terminem do 30 stycznia roku następnego, według wzoru sprawozdania zawierającego informacje czy w danym sądzie: 1) dokonano oceny ryzyka zawodowego grupy zawodowej kuratorów sądowych, 2) podjęto decyzję o przyznawaniu odzieży i obuwia roboczego lub ekwiwalentu za używanie odzieży własnej, 3) podjęto decyzję o przyznaniu odszkodowań za odzież zniszczoną, zaopatrywano kuratorów w środki ochrony indywidualnej.

Ad 2. i 3.

Z działań wyjaśniających i monitorujących decyzje podejmowane w sądach w sprawie przyznawania odzieży roboczej lub ekwiwalentu pieniężnego za używanie własnej odzieży roboczej i obuwia roboczego w grupie zawodowej kuratorów sądowych wynika, że w 2023 r. w zdecydowanej większości sądów rejonowych (99% wszystkich sądów rejonowych)

opracowano ocenę ryzyka zawodowego, związanego z wykonywaniem pracy na stanowisku kuratora sądowego.

Opracowane w sądach rejonowych oceny ryzyka zawodowego związanego z wykonywaniem pracy na stanowisku kuratora sądowego zdecydowanie różnią się między sobą w sprawie przyznania kuratorom sądowym prawa do odzieży roboczej/ekwiwalentu za używanie odzieży własnej jak i w decyzjach o wypłacie odpowiedniego odszkodowania w przypadku zgłoszenia przez kuratora sądowego zaistnienia szkody, obejmującej zniszczenie lub uszkodzenie odzieży wierzchniej podczas pełnienia obowiązków służbowych.

W 2023 r. było w Polsce 319 sądów rejonowych. W 117 spośród 319 sądów rejonowych (36,7% wszystkich sądów rejonowych) obowiązywały zasady, w których uznano, że zawodowym kuratorom sądowym przysługuje ubranie robocze lub ekwiwalent za wykorzystywanie odzieży własnej, przy czym wysokość przyznawanych w sądach rejonowych rocznych ekwiwalentów za używanie odzieży własnej była istotnie zróżnicowana.

W niektórych sądach rejonowych nadal utrzymywane jest stanowisko, że praca kuratora nie jest pracą terenową lub oceny ryzyka zawodowego wskazują na poziom ryzyka na poziomie pracownika biurowego lub nie miały miejsca sytuacje uszkodzenia odzieży kuratorów w związku z wykonywaniem obowiązków zawodowych.

Ministerstwo Sprawiedliwości stoi na stanowisku, że terenowo-biurowy charakter pracy kuratorów sądowych wprost wynika z obowiązujących kuratorów sądowych przepisów i realnie wykonywanych przez kuratorów sądowych czynności.

Art. 13 ust.2 u.k.s. stwierdza, że kuratorzy sądowi wykonują obowiązki służbowe w terenie oraz pełnią dyżury sądowe ustalone przez prezesa sądu. Na terenowo-biurowy charakter pracy kuratorów zawodowych wskazuje także brzmienie art. 3 ust. 1 u.k.s., zgodnie z którym kuratorzy sądowi wykonują swoje zadania w środowisku podopiecznych, także na terenie zamkniętych zakładów i placówek ich pobytu, w szczególności na terenie zakładów karnych, placówek opiekuńczo wychowawczych oraz leczniczo-rehabilitacyjnych.

Ad 4. i 5.

Odnośząc się do pisma z 30 sierpnia 2023 r. ówczesnego Sekretarza Stanu Michała Wosia przesłanego do prezesów i dyrektorów sądów okręgowych należy jednoznacznie stwierdzić, że pismo to wyrażało opinię w omawianym temacie i nie mogło być podstawą do żądania wyjaśnień od prezesów sądów, gdyż obowiązujące przepisy Kodeksu Pracy (Dz. U. z 2023 r., poz. 1465 t.j.) dalej zwanym: „k.p.”, jednoznacznie wskazywały i obecnie nadal wskazują, że decyzje w przedmiotowej sprawie podejmowane przez pracodawców kuratorów sądowych są autonomiczne, oparte na procedurach opisanych w k.p. oraz lokalnej analizie warunków pracy pracowników.

W przytaczanym piśmie wyrażono prośbę o *uwzględnienie przekazanych uwag przy opracowywaniu ocen ryzyka zawodowego dla grupy zawodowej kuratorów sądowych, jak i rozważenie ponownego przeanalizowania podjętych decyzji w sprawie opracowanych ocen ryzyka zawodowego*. W wielu sądach komisje BHP nie znalazły podstaw do wyposażenia kuratorów sądowych w ubrania robocze. Niektóre z nich, uzasadniając odmowę, powoływały się na przepisy art. 14 ust. 1 pkt. 5 u.k.s., w których uprawniono kuratorów sądowych do otrzymywania dodatku za uciążliwość pracy w terenie w wysokości 50% kwoty bazowej.

Należy stosować ogólne przepisy k.p. Pracodawcą kuratora sądowego - w rozumieniu art. 31 k.p. - jest sąd rejonowy, w którym pełni on czynności służbowe. Na podstawie art. 4 ust

4 u.k.s. czynności z zakresu stosunku pracy wobec kuratora zawodowego podejmuje prezes sądu rejonowego, z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla prezesa sądu okręgowego.

Zgodnie z art. 226 pkt 1 i 2 k.p. pracodawca ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz stosuje niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko, a także informuje pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.

Zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2003 r., nr 169, poz. 1650 ze zm.) przez ryzyko zawodowe rozumie się prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

Pracodawca jest zobowiązany do dokonywania w każdym konkretnym przypadku oceny ryzyka zawodowego i ewentualnego podejmowania decyzji o nieodpłatnym zapewnieniu pracownikom odzieży i obuwia roboczego, jeżeli odzież własna pracowników może ulec zniszczeniu lub znacznemu zabrudzeniu (art. 237⁷ § 1 k.p.) bądź też wypłacania ekwiwalentu pieniężnego w przypadku używania, za zgodą pracowników, własnej odzieży i obuwia roboczego (art. 237⁷ § 4 k.p.). Ekwiwalent pieniężny winien być wypłacany w wysokości uwzględniającej ich aktualne ceny.

Natomiast art. 237^{11a} § 1 pkt 4 k.p. stanowi, że pracodawca konsultuje z pracownikami lub ich przedstawicielami wszystkie działania związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, w szczególności dotyczące przydzielania pracownikom środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego. Podjęcie przez pracodawcę decyzji o zasadności stosowania środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego dla kuratorów sądowych możliwe jest dopiero po dokonaniu oceny ryzyka zawodowego, związanego z pracą wykonywaną na tym stanowisku.

Ad 6.

W Ministerstwie Sprawiedliwości obecnie nie są prowadzone prace legislacyjne w sprawie ewentualnej zmiany obowiązujących przepisów w przedmiotowej sprawie.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/